

ZAČETAK MALE MATURE?

Inicijativa NCVVO-a: Nacionalni ispiti od 2028. jedan od kriterija za upis u srednju školu

Ovaj kriterij ne bi bio obavezan, svaka bi škola o tome donosila odluku ovisno o interesu đaka

MIRELA LILEK

Završeno je ocjenjivanje nacionalnih ispita učenika i u tijeku je obrada rezultata. Prema najavi Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja (NCVVO), škole i roditelji učenika četvrtih i osmih razreda dobit će rezultate ispita u prvom tjednu lipnja.

S obzirom na to da se nacionalni ispiti u školama provode od 2022., no njihov rezultat ne utječe na prosjek ocjena već se u obliku postotka upisuju samo kao bilješka u e-dnevniku, u školama postavlja se pitanje - ima li smisla provedba ovakvog, organizacijski zahtjevnog oblika vanjskog vrednovanja, ako ishod nije jedan od kriterija upisa u srednje škole? Odluku o tomu ne donosi Nacionalni centar, već Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih, no prvi put ravnatelj NCVVO-a Vinko Filipović navodi koja bi školska godina, prema njegovu mišljenju, mogla doći u obzir, ako se Ministarstvo prikloni ideji da nacionalni ispiti postanu jedan od kriterija upisa u srednje škole.

Princip izlučnosti

Prema Filipovićevu mišljenju, optimalno vrijeme bila bi školska godina 2027./2028. Smatra, naime, da bi do tada sve škole trebale biti spremne za provedbu. U tom slučaju, došlo bi i do značajnijih promjena u odnosu na dosad.

Ako bi nacionalni ispiti bili jedan od kriterija za upis u srednje škole, moja ideja je da se format ispita bitno mijenja. Više svi učenici ne bi pisali sve ispite, nego samo dva ili tri obavezna - hrvatski, matematika i prvi strani jezik - a ostali ispiti bili bi po izboru učenika, ovisno o tome koju vrstu srednje škole žele upisati - kaže ravnatelj NCVVO-a. Kada spominje dva ili tri obavezna ispita, sugerira kako netko tko, primjerice, upisuje program klasične gimnazije ne mora nužno imati obvezu polaganja ispita iz matematike.

Prema Filipoviću, sve srednje škole ne bi trebale imati uvjet polaganja nacionalnih ispita za upis učenika, nego prvenstveno one za koje vlada velik interes. Rezultat nacionalnih ispita tu bi mogao služiti kao jedan od selektora.

Prepuštao bih da to odluče same škole. Već sada imamo devet srednjih škola u Zagrebu koje imaju sličan princip izlučnosti kroz svoje prijemne ispite. Doda li do odluke da se uvažavaju rezultati nacionalnih ispita

Od 2022. godine osmaši pišu standardizirane ispite, ali se njihovi rezultati još ni za što ne koriste

JOS PROMJENA

NA DRŽAVNOJ MATURI PISAT ĆE SE JEDINSTVENI ISPIT I IZ MATEMATIKE?

O promjenama se razmišlja i kada je riječ o državnoj maturi. Filipović je zagovornik uvođenja jedinstvenog ispita iz matematike, po uzoru na hrvatski jezik, što podrazumijeva ukidanje sadašnje dvije razine znanja.

- Sklon sam ideji uvođenja jedinstvenog ispita iz matematike, čemu se suprotstavlja dio akademske zajednice. Ne želim ništa forsirati, iako mislim da bi to bilo dobro, osobito u kontekstu činjenice da više studijskih programa, pa čak i iz područja ekonomije i računarstva, kao uvjet upisa na fakultet traži samo osnovnu razinu. Čine to čak i neka sveučilišta za sve studijske programe. Ni sam sretan što nam se matematika sve više svodi na osnovnu razinu, a sumo iznimka postaju studijski programi koji traže višu razinu - komentira Filipović. Smatra da će se povećanjem broja sati matemati-

ke u strukovnim školama kroz modularnu nastavu stvoriti realni uvjeti za uvođenje jedinstvenog ispita iz matematike. I tu bi promjenu bilo moguće uvesti u školskoj godini 2027./28.

Inače, 2. svibnja završen je rok za promjenu razina ispita na maturi koju je dosad prijavilo 29.240 kandidata. S obzirom na mogućnost organizacije štrajka tijekom trajanja mature u lipnju Filipović komentira: - Kao u prethodnom slučaju učitelja kad su se pisali nacionalni ispiti, isto tako i kad su u pitanju nastavnici, očekujem da će im interesi maturanata biti na prvom mjestu. Što se tiče Centra, mi ćemo zajedno s ravnateljima i ispitnim koordinatorima učiniti sve da budemo spremni i za neželjene situacije, potruditi se da svakom maturantu omogućimo pisanje ispita državne mature. Nadam se da sindikati neće biti toliko radikalni i bešćutni čime bi doveli u neželjenu situaciju i svoje članstvo, odnosno nastavnike. Koji će nastavnik nakon četiri godine srednje škole svome učeniku željeti i moći uskratiti mogućnost polaganja državne mature? □

Povećanjem broja sati matematike u strukovnim školama stvorili bi se uvjeti za jedinstveni ispit matematike

prilikom upisa u srednje škole, tada se ispiti ne bi pisali u ožujku kao sada, nego na kraju nastavne godine, po sličnom principu kao i državna matura, objašnjava Filipović. Na upit koliko je realna mogućnost da se ovakva promjena uistinu uvede u škole, ravnatelj Centra kaže kako će o tomu razgovarati s nadležnima u Ministarstvu.

- Naravno, dopuštam da postoje i bolja rješenja - dodaje.

Organizacijski problem

Svjestan je činjenice da provedba nacionalnih ispita stvara organizacijske probleme u školama tijekom ožujka. U ovom trenutku postojeći termin provedbe je optimalan, nitko još nije ponudio bolje rješenje, kaže.

Podsjetimo, cilj nacionalnih ispita jest da se standardiziranim ispitima pod istim uvjetima za sve učenike vrednuju trajno stečena znanja na kraju jednog od obrazovnih ciklusa (četvrti i osmi razred). Time, smatraju u NCVVO-u, korisnu povratnu informaciju dobivaju učenici, roditelji, predmetni i razredni učitelji, škola, osnivač (grad ili županija) i nacionalna obrazovna politika.

- Već sada rezultati nacionalnih ispita mogu biti korisna smjernica učenicima osmih razreda koju srednju školu upisati, primjerice ako je rezultat nacionalnih ispita nešto lošiji iz matematike, unatoč zaključnoj odličnoj ocjeni, tim učenicima ne bih preporučio matematičku gimnaziju - kaže. □

Pitanja i odgovori

? Čemu sada služe nacionalni ispiti, koje moraju pisati svi osmaši?

! Njihov je cilj bio da se standardiziranim testovima objektivno "izmjeri" znanje svih osmaša i na taj način ustanovi koliko zapravo znači koja ocjena u kojoj školi. No, rezultati ispita niti se javno objavljuju, kako bismo mogli usporediti kvalitetu pojedinih škola, niti se koriste za upise u srednje škole.

? Koliko je ovaj prijedlog ozbiljan? Već dugo se govori o maloj maturi...

! Riječ je vjerojatno o najozbiljnijem prijedlogu jer dolazi od čelnika tijela zaduženog za provedbu državnih ispita i nacionalnih ispita. No, konačnu odluku donosi Ministarstvo obrazovanja.

? Hoće li osmaši nastaviti pisati nacionalne ispite iz velikog broja predmeta?

! Prema ovom prijedlogu, ne bi pisali ispite iz svih predmeta, već bi obavezno morali pisati tek nekoliko predmeta, a ostale bi birali ovisno o kriterijima srednjih škola koje namjeravaju upisati.

